

Status på Fredericias DK2020 plan sammenholdt med regeringsgrundlaget

Indledning

Danmark fik lige før jul 2022 en ny regering. En regering, som fra start har udtrykt høje ambitioner på klima- og energiområdet. Regeringen har formuleret nye mål for reduktionen af drivhusgasser. Samtidigt giver regeringen med det politiske grundlag udtryk for, at det går for langsomt med realiseringen af en række af de allerede vedtagne mål og initiativer. Derfor vil regeringen nedsætte en national energikrisestab (NEKST), der med inspiration fra den nationale operative stab (NOST)¹, skal sikre hurtigere handling på klima- og energiområdet. På denne måde får regeringen signaleret, at de ser klima- og energikrisen som en truende krise. En krise, hvor der skal handles hurtigt på tværs af myndighederne for at sætte de nødvendige initiativer i søen og fjerne barrierer.

Enkelte initiativer i regeringsgrundlaget kan give anledning til, at Fredericias DK2020 plan potentielt skal opdateres. Samtidigt er der andre områder, hvor Fredericia kommune er i front, og kan virke som inspiration for andre kommuner og lande. Endeligt kan det fornyede politiske fokus på implementeringshastigheden potentielt komme Fredericia til gode på flere områder, herunder udbygning af og forstærkninger på el- og brintinfrastrukturen.

Dette bilagsnotat giver en kort status på mål og initiativer indeholdt i Fredericias DK2020 plan. Samtidigt beskriver notatet områder, hvor planen potentielt kan opdateres givet de politiske meldinger i regeringsgrundlaget. Hertil kommer, at Fredericia Kommune har genbesøgt statistikken for udledningen af drivhusgasser i Fredericia i reference året 1990 og sammenholdt den med de seneste års udvikling i drivhusgasemissionerne. Resultatet heraf vil blive gennemgået på udvalgs mødet den 16. januar 2023.

Notatet afsluttes med forslag til initiativer, som der kan sættes specielt fokus på i løbet af 2023, og som skal bringe Fredericia tættere på at opnå de fastsatte mål i DK2020 planen.

Status på overordnede mål i regeringsgrundlaget sammenholdt med Fredericias DK2020 plan

Fredericia Kommune var blandt de første 20 kommuner til at få godkendt en DK2020 klimaplan (december 2020). Planen tager sigte på at nå et 70 pct. reduktionsmål i 2030 i forhold til niveauet i 1990 og klimaneutralitet i 2050. Fredericias plan følger således målene sat på nationalt plan.

Med regeringsgrundlaget fremrykkes 2050 målet om klimaneutralitet til 2045. Samtidigt skal Danmark have reduceret udledningen af drivhusgasser med 110 pct. i 2050 i forhold til niveauet i 1990. Det betyder, at Danmark skal tage CO₂ ud af atmosfæren og lagre den for at nå det mål.

Regeringen vil også foreslå et nyt ambitiøst reduktionsmål for 2035 samt vurdere, om reduktionsmålet i 2030 skal opjusteres. Regeringsgrundlaget afslører ikke detaljer om de nye mål eller initiativer i forhold til at nå målene.

Det vurderes dermed for tidligt præcist at vurdere, hvilken effekt de nye (potentielle) mål vil få for Fredericia Kommunes DK2020 plan og de overordnede mål. Omvendt har Fredericia en historik for at være tidligt ude i forhold til at kommunikere ambitioner på klimaområdet.

Fredericia Kommunes foreløbige analyse af udviklingen i udledningen af drivhusgasser viser en stigning fra 744.000 tons CO_{2e} i 2017 til knap 792.000 tons CO_{2e} i 2020. Umiddelbart går udviklingen dermed i den forkerte retning. Men igangværende initiativer ventes at vende udviklingen. Nedenfor gives en kort status for sektorerne vist i tabellen, og udviklingen uddybes yderligere på mødet.

¹ I tilfælde hvor Danmark rammes eller påvirkes af større kriser og hændelser, som fx ekstremt vejr, brand, eksplosioner, strømafbrydelser, ulykker eller angreb, træder Den nationale operative stab – i daglig tale NOST – sammen for at styre og koordinere den operative indsats på tværs af myndighederne.

Emission af CO _{2e} fordelt på sektorer i pct.	Fredericia	Syddanmark
Erhverv	10	11
Fremstillingsvirksomheder	60	11
Husholdninger	5	10
Offentlig service	1	2
Transport	19	19
Landbrug	3	44
Affald og spildevand m.m.	2	3
I alt	100	100

Tabel 1: Emission af CO_{2e} fordelt på sektorer i 2020. Kilde: Region Syddanmark

Erhverv og fremstillingsvirksomheder

Som bykommune med en række store industrivirksomheder udgør udledningen fra erhverv og fremstillingsvirksomheder en relativt stor andel af den samlede udledning, nemlig omkring 70 pct.² I Syddanmark udgør erhverv og fremstillingsvirksomhed ”kun” omkring 22 pct. af de samlede udledning. I flere af de øvrige kommuner i Syddanmark ”fylder” landbruget relativt mere end i Fredericia. Dermed er den udfordring, som Fredericia har i forhold til at nå reduktionsmålene af en anden karakter end for ”landkommunerne”.

Virksomhederne i Fredericia anvender – udover elektricitet – primært naturgas til industrielle processer og til rumopvarmning. Siden Ukraine-krisen har der på nationalt såvel som europæisk plan været et stort fokus på udfasning af (russisk) naturgas. I den sammenhæng har kommunerne fået til opgave at udarbejde varmeplaner, og give alle ejere af ejendomme, der anvender naturgas til rumvarme, klar besked om deres muligheder for at komme fri af gassen. Fredericia har leveret på den opgave.³ Og i et godt samarbejde med Business Fredericia blev de relevante virksomheder allerede i starten af december inviteret til en dialog om deres muligheder for at komme på fjernvarmenettet. Det betyder, at flere af de virksomheder, som i dag anvender naturgas til rumvarme, får mulighed for at komme på fjernvarmenettet over de kommende år.

I disse år får Fredericia flere virksomheder, som har ambitioner om at producere og distribuere brint samt producere PtX brændsler. Indfries ambitionerne vil de bidrage betragteligt til Fredericias - såvel som Danmarks - vej mod CO_{2e}-neutralitet. Forudsætningen for stor-skala produktion af brint er, at el- og brint infrastrukturen er på plads. I Danmark er vi på flere områder bagud i forhold til realiseringen af den infrastruktur, som skal gøre det muligt at indpasse den øgede mængde VE-elektricitet.⁴ Det samme gør sig gældende i forhold til etablering af fremtidens brint-infrastruktur. Udbygning og forstærkning af infrastrukturen er derfor et af de områder, som kommunen i samarbejde med Triangle Energy Alliance (TEA) vil have et øget fokus på i 2023. En problemstilling, som regeringens nye initiativ – NEKST – må forventes også at forholde sig til.

Husholdninger

Husholdningerne i Fredericia bidrager – set i forhold til Syddanmark generelt – relativt lidt til udledningen af drivhusgasser. Det skyldes blandt andet, at 9 ud af 10 boliger i Fredericia er på fjernvarme. En fjernvarme, som er næsten CO_{2e}-neutral⁵. Der er stort set ingen private boliger, som er på naturgasnettet. Derfor er kommunens indsats i forhold til udfasning af naturgas gennem fjernvarme udbygningen primært rettet mod industrien, som beskrevet ovenfor.

² Inklusiv udledningen fra forbruget af elektricitet

³ Den nye regering har givet udtryk for, at omstillingen til fjernvarme flere steder går for langsomt, og vil sætte fokus på implementeringshastigheden med den nye stab – NEKST.

⁴ Et bredt flertal i Folketinget er enige om, at Danmark i 2030 får firedoblet produktionen af sol- og vindenergi på land samt mulighed for femdobling af havvindmøllestrøm.

⁵ Fjernvarmen fra TVIS er primært baseret på biomasse fra Skærbækværket og industriel overskudsvarme fra Crossbridge samt overskudsvarme fra affaldsforbrænding i Kolding

Offentlig service

Den nye regering har ambitioner om at nedbringe klimaaftrykket på de offentlige indkøb, herunder køb af transportydelser og opførelse af offentlige bygninger. Det fokus er indarbejdet i Fredericias DK2020 plan. Her er der sat mål om, at kommunen som koncern skal være CO_{2e}-neutral i 2030. Blandt de initiativer som kommunen allerede har taget, er indkøb af grøn strøm og gradvis udskiftning af kommunens bilflåde til elbiler. Og fremadrettet vil bybusserne være eldrevne.

Fredericia er arealmæssigt en lille kommune. Derfor er vores muligheder begrænsede i forhold til etablering af store solcelle- og vindmølleparker. Derimod har vi store tagarealer, som kan anvendes til solceller. I Taulov Dryport arbejder en af kommunens virksomheder - ADP - på opsætning af solceller på de store tagarealer. Solcelleanlægget i Taulov vil fuldt udbygget have en årlig produktion på 18.000.000 kWh svarende til elforbruget i 4.500 husholdninger. Men mulighederne er dermed ikke udtømte. På udvalgsrådet vil der blive redegjort nærmere for mulighederne for opsætning af solceller på kommunens bygninger.

Transport

Transportområdet udgør knap 20 pct. af den samlede udledning af CO_{2e} i Fredericia kommune. For Danmark som helhed udgør transportområdet omkring 29 pct. af den samlede udledning. Der er på national plan sat en ambition om 1 mio. el- og hybridbiler i 2030. Med det nye regeringsgrundlag udtrykkes ønske om at øge målet for rene elbiler.

Antallet af elbiler i Fredericia er allerede relativt stort. Derfor arbejder Fredericia Kommune på en ladestanderstrategi, som skal sikre, at borgere i Fredericia, pendlere og turister får let adgang til opladning af deres elbil. Også her har vi et tæt samarbejde med Business Fredericia for at sikre en god koordination med blandt andet forretningslivet i Fredericia. I Fredericia forventes 9 ud 10 bilejere at have mulighed for at oplade på egen grund eller en parkeringsplads tilknyttet deres bolig.

I Fredericias Kommunes DK2020 plan er der fastsat et mål om 20 pct. elbiler i 2030. Dette mål kan potentielt revurderes – dels som følge af at udviklingen med omstilling til elbiler synes at gå hurtigere end forventet og dels fordi regeringen har tilkendegivet at ville se på målet for rene elbiler.

Fredericia er et trafikknudepunkt i Danmark – ikke mindst for den tunge transport. Derfor arbejder Fredericia for, at den tunge transport kan ”tanke” brint. Særligt set i lyset af Everfuels placering af en brintfabrik ved siden af raffinaderiet. Og flere af kommunens virksomheder arbejder på at producere og distribuere andre grønne brændstoffer til brug i den tunge transport (lastbiler, fly og skibe).⁶ Det samarbejde er forankret i TEA – et offentlig privat samarbejde.

Landbrug

På landbrugsområdet er regeringsgrundlaget i høj grad en oplystning af landbrugsaftalen fra sidste år. Her opgøres et reduktionspotentiale fra landbruget på samlet 5 millioner ton CO_{2e} i 2030. Det står klart, at Danmark får svært ved at nå 70 pct. målsætningen uden initiativer på landbrugsområdet, herunder indførelsen af en CO₂-afgift.

Fredericia har en relativt lille landbrugssektor sammenlignet med Syddanmark generelt. Udledningen af drivhusgasser fra landbruget ”fylder” kun 3 pct. af den samlede udledning. Det tilsvarende tal er ca. 44 pct. for Syddanmark.

⁶ Der skal anvendes betydelige mængder vand til produktion af brint og til produktionen af PtX brændsler. Da rent grundvand er ved at blive en knap ressource – ikke mindst i Fredericia – har kommunen taget initiativ til et projekt, som skal se på løsninger. Projektet er en del af at realisere ambitionen om at gøre Fredericia til en cirkulær by, som beskrevet i kommunens strategi ”Fredericia for Verdensmålene”. Herudover indgår Fredericia i et innovationsforløb omkring cirkulære byer støttet af Realdania.

Affald og spildevand

Den tidligere regering satte mål om reduktion af klimaaftrykket fra affalds- og spildevandssektoren. Med det nye regeringsgrundlag vil regeringen understøtte den rejse ved at forbedre forsyningsvirksomhedernes muligheder for at etablere biogas- og pyrolyseanlæg samt andre grønne løsninger. Det er initiativer, som ikke er beskrevet i detaljer i regeringsgrundlaget, men som givetvis vil være relevante for vores spildevandsselskab – Fredericia spildevand og Energi A/S.

Afsluttende perspektivering og anbefalinger til initiativer i 2023 på klima og energiområdet

Den nye regering hæver på flere områder baren på klima og energiområdet, og har samtidigt sat fokus på implementeringshastigheden. Flere af initiativerne i Fredericias DK2020 plan kan potentielt få gavn af en øget implementeringshastighed. Dette perspektiv uddybes yderligere på mødet.

Fredericia har, som beskrevet ovenfor, sat flere af initiativerne i DK2020 planen i søen. Men yderligere venter. Nedenstående liste kan være relevante initiativer i 2023 – ikke mindst set i lyset af regeringsgrundlaget.

- Opfølgning på varmeplanen i samspil med TREFOR varme, så flest mulige virksomheder får adgang til at komme på fjernvarmenettet. Kan med fordel ske i et samarbejde med Business Fredericia og deres Energi- og Klimaforum
- Udbud af ladestandere på offentlige arealer. Også her vil kommunen være i dialog med Business Fredericia for at sikre, at vi får udbudt ladestandere på de mest centrale lokationer.
- Solceller på kommunens tagarealer – vurdering af potentialet
- PtX-strategi set fra et kommunalt perspektiv. Denne strategi kan med fordel formuleres i et tæt samarbejde med TEA samt trekantområdet.
- Status på affalds- og spildevandsområdet. Begge sektorer, der undergår en grøn transformation i disse år
- Strategisk energiplan med fokus på udbygning af forsyningsinfrastruktur og dermed være på forkant i forhold til regeringens ambitioner med NEKST
- Fleksibelt energiforbrug, energibesparelser og anvendelsen af vedvarende energi i driften af kommunen, herunder i kommunens bygninger. Her er det relevant at opsøge et samarbejde med blandt andet Center Danmark.

På mødet lægges op til en indledende drøftelse af ovenstående række af initiativer for 2023.